

Inhoudsopgave

Voorwoord1
1. Inleiding3
1.1 Wat komt aan de orde?3
1.2 Onderwijsdoel4
2. Wat is recht?7
2.1 Subjectief en objectief recht.7
2.2 Positief recht8
2.3 Recht en macht.9
2.4 Recht en moraal10
2.5 Rechtsnormen12
2.6 Principes en waarden14
3. Waarom is er recht?17
3.1 Inleiding17
3.2 Functies van recht17
3.3 Primaire en secundaire regels20
4. Rechtsbronnen23
4.1 Inleiding23
4.2 Wat zijn al dan niet rechtsbronnen?23
4.3 Is rechtsgeleerde literatuur rechtsbron?25
4.4 Rechtsbronnen naar Nederlands recht25
4.5 De formele aard van rechtsbronnen.26
4.6 Over de fundering van rechtsbronnen27
4.7 De wet28
4.8 Trias Politica29
4.9 De gewoonte31
4.10 De rechtspraak35
4.11 Het internationaal verdrag.41
5. Rechtsgeschiedenis43
5.1 Inleiding43
5.2 Algemene Europese geschiedenis in vogelvlucht44
5.3 De traditie van het inheemse recht45
5.4 De traditie van het geleerde recht46
5.5 Rooms-Hollands recht47
5.6 Codificaties48
5.7 Inwendige en uitwendige rechtsgeschiedenis49
5.8 Gedachten over recht49

6. Rechtvaardigheid	53
6.1 Inleiding	53
6.2 Is rechtvaardigheid wel mogelijk?	57
6.3 De inhoud van rechtvaardigheid: formele gelijkheid	62
6.4 De inhoud van rechtvaardigheid: materiële gelijkheid.	64
6.5 Onrechtvaardig recht	70
6.6 Is rechtvaardigheid wel mogelijk? Deel 2	71
7. De staat	75
7.1 Inleiding	75
7.2 Functie van de staat	77
7.3 Het risico van macht	77
7.4 Voorzorgsmaatregelen.	78
7.5 Mensenrechten	79
7.6 Rule of law	85
7.7 Trias Politica	87
7.8 Democratie	89
8. Internationale verhoudingen	93
8.1 Inleiding	93
8.2 Internationale samenwerking op wereldschaal	93
8.3 Europese samenwerking: de Raad van Europa	96
8.4 Europese samenwerking: de Europese Unie	97
8.4.1 Historie	97
8.4.2 Besluitvorming	97
8.4.3 Bevoegdheden	98
8.4.3.1 Beleid en uitvoering	98
8.4.3.2 Regelgeving	99
8.4.3.3 Rechtspraak	99
8.4.4 Stand van zaken 2016.	99
8.5 Conclusies over nationale soevereiniteit.	100
9. Rechtsgebieden	103
9.1 Inleiding	103
9.2 Niet-statelijk recht	104
9.3 Enkele onderscheidingen	105
9.4 Publiekrecht	106
9.4.1 Staats- en bestuursrecht	106
9.4.2 Strafrecht en strafprocesrecht	109
9.4.2.1 Kenmerken van het strafrecht en strafprocesrecht	109
9.4.2.1 Rechtvaardiging van straf	113
9.4.3 Volkenrecht	117
9.5 Privaatrecht	120
9.5.1 Personen- en familierecht	121

9.5.2	Rechtspersonen	123
9.5.3	Vermogensrecht	125
9.5.3.1	Enkele vermogensrechtelijke beginselen	126
9.5.3.2	Zakelijke en persoonlijke rechten; absolute en relatieve rechten	127
9.5.3.3	Goederenrecht	127
9.5.3.4	Erfrecht	128
9.5.3.5	Verbintenissenrecht	129
9.5.3.5.1	Overeenkomsten	130
9.5.3.5.2	Onrechtmatige daad	131
9.5.3.6	Failissementsrecht	133
9.5.4	Burgerlijk procesrecht	134
9.5.5	Internationaal privaatrecht	134
9.6	Functionele rechtsgebieden	135
9.7	Verbindingen	135
10.	Rechtspleging	139
10.1	Inleiding.	139
10.2	Burgerlijk recht	139
10.2.1	Burgerlijk recht – eerste aanleg.	139
10.2.2	Burgerlijk recht – hoger beroep	140
10.2.3	Burgerlijk recht – cassatie	140
10.3	Strafrecht	140
10.3.1	Strafrecht – eerste aanleg.	141
10.3.2	Strafrecht – hoger beroep	141
10.3.3	Strafrecht – cassatie	141
10.3.4	Openbaar ministerie	142
10.4	Bestuursrecht	142
10.4.1	Bestuursrecht – eerste aanleg.	143
10.4.2	Bestuursrecht – hoger beroep	144
10.4.3	Bestuursrecht – cassatie	144
10.5	Met spoed naar de rechter	144
10.6	Procureur-generaal bij de Hoge Raad	145
10.7	Hoge Raad onder druk?	145
11.	Rechtsvinding door de rechter	147
11.1	Inleiding.	147
11.2	Juridisch argumenteren	148
11.3	Normen en feiten	153
11.4	Moeilijke en makkelijke gevallen	156
11.5	Rechterlijke vrijheid/onvrijheid	159
11.6	Rechtsovertuigingen en rechtsbeginselen	161
11.7	Interpretatiemethoden.	164
11.7.1	Grammaticale interpretatie.	165
11.7.2	Wetshistorische interpretatie	166

OVER RECHT GESPROKEN

11.7.3 Rechtshistorische interpretatie	168
11.7.4 Systematische interpretatie	168
11.7.5 Teleologische interpretatie	169
11.8 Enkele redeneervormen	170
Personenregister	173